

Soạn bài: Nghĩa của câu

Composite Start Composite End

Hướng dẫn Soạn bài: Nghĩa của câu

I. Hai thành phần nghĩa của câu

Câu 1:

a. Câu a1 + a2:

- Giống: cả hai câu đều đề cập đến cùng một sự việc: Chí Phèo từng có thời "*ao ước có một gia đình nhỏ*".

- Khác:

+ câu a1: kèm theo sự đánh giá chưa chắc chắn về sự việc (từ "*hình như*")

+ câu a2: đề cập đến sự việc như nó đã xảy ra.

b. Cặp câu b1 + b2:

- Giống: cùng đề cập đến sự việc: "*người ta cũng bằng lòng*".

- Khác:

+ Câu b1: thể hiện sự đánh giá chủ quan của người nói về kết quả sự việc.

+ câu b2: đơn thuần là đề cập đến sự việc.

II. Nghĩa sự việc

Phần này đã được trình bày đầy đủ trong SGK Ngữ văn 11.

III. Luyện tập

Câu 1:

Phân tích nghĩa sự việc trong từng câu thơ của bài thơ Thu điếu của Nguyễn Khuyến.

- Câu 1: diễn tả hai sự việc (*Ao thu lạnh lẽo và nước trong veo*) đều là các trạng thái.

- Câu 2: diễn tả một sự việc - đặc điểm (*chiếc thuyền - bé*).

- Câu 3: một sự việc - quá trình (*sóng - gợn*).

- Câu 4: một sự việc - quá trình (*lá - đưa vào*).

- Câu 5: Gồm hai sự việc - một quá trình (*từng mây - lơ lửng*) và một đặc điểm (*trời - xanh ngắt*).

- Câu 6: Gồm hai sự việc - một quá trình (*ngõ trúc - quanh co*) và một đặc điểm (*khách - vắng teo*).
- Câu 7: Hai sự việc - đều là các tư thế (*tự gói, ôm cần*).
- Câu 8: một sự việc - hành động (*cá - đớp*).

Câu 2:

a.

- Nghĩa sự việc: nói về xuân.
- Nghĩa tình thái: sự công nhận sự danh giá là có thực, nhưng chỉ thực ở một phương diện nào đó, còn ở phương diện khác thì đều là đáng sợ.

b.

- Nghĩa sự việc: quản ngục nghĩ về việc chọn nghề của mình và thầy thơ lại.
- Nghĩa tình thái: thể hiện một phỏng đoán chỉ mới là khả năng, chứ chưa hoàn toàn chắc chắn về việc chọn nhầm nghề.

c. Câu này có hai sự việc và hai tình thái:

- Sự việc 1: Họ cũng phân vân như mình => Thái độ phỏng đoán, chưa chắc chắn (từ "dễ" = "có lẽ" ...)
- Sự việc 2: mình cũng không biết rõ con gái mình có hư hay không. => Nhấn mạnh bằng ba từ tình thái ("đến ngay chính mình").

Câu 3:

Nói đến một người có nhiều phẩm chất tốt (biết kính mến khí phách, biết tiếc, biết trọng người có tài) thì không phải là người xấu. Phù hợp với phần nghĩa sự việc ấy, chỉ có thể là tình thái từ mang tính khẳng định mạnh mẽ, vì thế nên cần chọn từ **hẳn**.